

УДК 339.548

Осташко Т.О., чл.-кор. НААН

в. о. завідувача відділу секторальних прогнозів та кон'юнктури ринків

Венгер В.В., канд. екон. наук, старший науковий співробітник

Олександренко Ю.А., молодший науковий співробітник

Ленівова Г.В., молодший науковий співробітник

Інститут економіки та прогнозування НАН України

ОЦІНКА ВТРАТ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ ВІД МОЖЛИВОЇ ЗМІНИ ТАРИФНИХ РЕЖИМІВ ТОРГІВЛІ У ЗВТ СНД

Розглянуто потенційні наслідки одностороннього підвищення ставок ввізного мита для окремих товарів походженням з України у торгівлі в рамках ЗВТ СНД після створення ЗВТ між ЄС та Україною, в тому числі оцінено втрати експортного виторгу вітчизняних експортерів за різними сценаріями зміни тарифних режимів та виявлено товари, експорт яких до Російської Федерації / МС припиниться після підвищення ними ввізного мита до рівня ставок тарифу режиму найбільшого сприяння Російської Федерації в СОТ. Зроблено висновки щодо недоцільності підвищення Україною ввізного мита до рівня ставок її тарифу РНС в СОТ у торгівлі з країнами МС у рамках ЗВТ СНД¹.

Ключові слова: зовнішньоторговельна політика, торговельні угоди, зони вільної торгівлі, тарифні режими торгівлі.

JEL: F13

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС спостерігається процес зменшення обсягів торгівлі між Україною та Російською Федерацією, насамперед, знизився український експорт. Ці процеси радше політичного, а не економічного характеру, адже Договір про зону вільної торгівлі СНД (ЗВТ СНД), який набув для України чинності з 20.09.2012 (ст. 18) не перешкоджає Сторонам брати участь в угодах про митний союз, вільну торгівлю та/або прикордонну торгівлю відповідно до правил СОТ, і, зокрема, статті XXIV ГАТТ 1994 [1].

Сумнівною є й сама необхідність захисту ринку Російської Федерації шляхом підвищення ввізного мита для українських товарів, адже загрози реекспорту європейських товарів після створення ЗВТ з ЄС немає, про що свідчить відсутність реекспорту в умовах нижчих ставок ввізного мита України порівняно зі ставками митного тарифу МС. Тим не менше, ще до підписання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС уряд Російської Федерації оголосив про можливі загрози для свого ринку від ЗВТ між Україною та ЄС, а після підписання – про наміри зміни тарифних режимів торгівлі з Україною.

Ще протягом періоду переговорів між ЄС та Україною уряд Росії активно використовував нетарифні методи боротьби з українським експортом. Нетарифні заходи щодо обмеження експорту українських товарів спираються на нову систему технічного регулювання МС, формування якої відбувається прискореними темпами з 2011 р. Результати дослідження ризиків і втрат у торгівлі України від запровадження Митним союзом нових технічних регламентів показали, що втрати вітчизняного експорту становитимуть у рік щонайменше 1,02 млрд дол. США [2].

¹ Публікацію підготовлено за виконання НДР "Формування структури базових ринків України: державне регулювання в нових умовах лібералізації та протекціонізму в торгівлі", державний реєстраційний № 0112U000045.

Актуальною проблемою є відповідна оцінка втрат від застосування Російською Федерацією тарифних заходів обмеження торгівлі з Україною.

Мета цієї статті – проаналізувати можливі сценарії застосування тарифних заходів обмеження Російською Федерацією вітчизняного експорту (в односторонньому порядку або в межах Митного союзу) та оцінити можливі втрати вітчизняних експортерів.

Тарифні режими торгівлі з країнами Митного союзу у ЗВТ СНД можуть змінюватися згідно з існуючими правовими нормами. Відповідно до Додатку 6 до Договору про зону вільної торгівлі "у випадку якщо участь однієї зі Сторін в угоді, передбаченій пунктом 1 статті 18, веде до зростання імпорту з такої Сторони в таких обсягах, що завдають шкоди або загрожують завдати шкоди промисловості Митного союзу, держави – учасниці Митного союзу без шкоди для застосування статей 8 і 9 цього Договору після проведення відповідних консультацій Сторонами залишають за собою право ввести мита стосовно імпорту відповідних товарів з такої першої Сторони у розмірі ставки режиму найбільшого сприяння" [1]. А оскільки критерії завдання шкоди або створення загрози завдання шкоди у законодавстві СНД не визначені, ця норма може використовуватися для підвищення рівня тарифів для українського імпорту після створення ЗВТ між Україною та ЄС.

Російська Федерація як член СОТ не може встановити для товарів з України ввізні мита на рівні, вищому від тих, які вона застосовує в торгівлі з іншими членами СОТ (так звані тарифи режиму найбільшого сприяння – РНС). Також, зважаючи на те, що країни – учасники Митного союзу застосовують єдині митні тарифи та інші заходи регулювання у торгівлі з третіми країнами², для підвищення мит необхідна згода інших учасників Митного союзу – Казахстану та Білорусі.

З огляду на відсутність їхньої згоди уряд Російської Федерації вирішив запровадити зміни в односторонньому порядку. 30 липня 2014 р. з'явився проект постанови "Про введення ввізних митних зборів щодо товарів, країною походження яких є Україна" [4], яка свідчить, що РФ в односторонньому порядку підвищує ставки імпортного тарифу до ставок режиму найбільшого сприяння на окремі товари/товарні групи, перелік яких визначено у додатку проекту постанови. Більшість товарів у цьому переліку – сільськогосподарські товари (групи 1-24 УКТ ЗЕД).

При цьому зрозуміло, що уряду Російської Федерації треба буде посилити контроль за надходженням товарів з інших країн МС і навіть застосовувати захисні заходи у разі зростання ввезення на територію Росії товарів походженням з України через Білорусь та Казахстан. Тобто під сумнів ставиться сама ідея Митного союзу цих країн. Тому не можна виключати подальшого тиску Росії на Білорусь та Казахстан у напрямі зміни ними тарифних режимів у торгівлі з Україною в рамках ЗВТ СНД.

З метою виявлення негативного впливу проекту постанови "Про введення ввізних митних зборів щодо товарів, країною походження яких є Україна" проведено оцінку наслідків підвищення Російською Федерацією / Митним союзом ставок ввізного мита на товари / товарні групи, визначені у додатку до зазначеного проекту постанови, до рівня ставок тарифу режиму найбільшого сприяння, які використовує Росія для членів СОТ.

Джерелами інформації для оцінки стали база даних митної статистики, інформація Держстату України про зовнішню торгівлю товарами, законодавство Митного союзу, документи ЄврАзЕС, Договір про ЗВТ СНД, повідомлення Росспоживнагляду та Ради Євразійської економічної комісії.

² Варто зазначити, що існує група товарів, по відношенню до яких Республіка Білорусь та Республіка Казахстан застосовують ставки ввізного мита, котрі відрізняються від ставок Єдиного митного тарифу Митного союзу. Відповідно до законодавства МС ці товари обмежені транспортними засобами з тарифними лініями 8701-8705 [3].

Обсяги, структура і загальні тенденції торгівлі товарами з країнами МС

Експорт товарів до країн Митного союзу у 2013 р. становив 19,2 млрд дол. США, а його частка у загальному обсязі експорту товарів з України перевищувала 30% (рис. 1). Частка ЄС у товарному експорті України була меншою і становила у 2013 р. 26%. Хоча дані щодо динаміки експорту товарів з України в країни МС у 2011–2013 рр. свідчать як про поступове зменшення обсягів експорту на територію МС, так і про зниження частки цих товарних потоків у товарному експорті України, все ж цей регіон залишається основним торговельним партнером України.

У першому півріччі 2014 р. експорт до країн ЄС перевищив експорт до країн МС, частка країн ЄС в загальному обсязі експорту з України становила 33,1%, частка країн МС за відповідний період – 24,6%, таким чином ЄС став основним напрямом експорту з України.

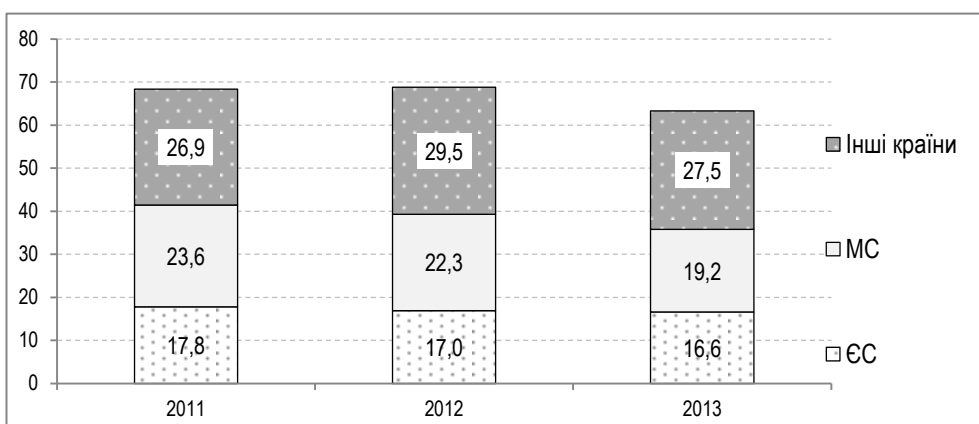

Рис. 1. Динаміка експорту товарів з України в країни ЄС та МС: 2011–2013 рр., млрд дол. США

Джерело: побудовано за даними Держстату України: Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами (щомісячна інформація) за 2011–2013 роки [Електронний ресурс]. – Доступний з : www.ukrstat.gov.ua.

Експорт товарів з України до країн Митного союзу в 2013 р. скоротився на 14,0% порівняно з 2012 р., при цьому частки країн-імпортерів у загальному обсязі експорту з України до МС залишилися незмінними (табл. 1). На початку 2014 р. тенденція скорочення експорту до країн МС збереглася: так, за даними Держстату України, обсяг експорту товарів до Російської Федерації в січні-червні 2014 р. був на 23,3% нижчим, ніж за аналогічний період 2013 р., експорт до Білорусі та Казахстану в січні-червні 2014 р. зменшився на 18,5 та 51,6% відносно аналогічного показника 2013 р.

Таблиця 1

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами з країнами Митного союзу у 2012–2013 рр. та в першому півріччі 2014 р.

Країна	2012		2013		січень-червень 2014	
	Експорт, млрд дол. США	Імпорт, млрд дол. США	Експорт, млрд дол. США	Імпорт, млрд дол. США	Експорт, млрд дол. США	Імпорт, млрд дол. США
Білорусь	2,25	5,06	1,98	3,61	0,80	1,95
Казахстан	2,45	1,49	2,12	0,68	5,28	1,77
Російська Федерація	17,6	27,4	15,08	23,24	5,71	8,17
Усього: Митний союз	22,3	33,95	19,18	27,53	7,05	10,30

Джерело: складено за даними Держстату України: Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами (щомісячна інформація) за 2011–2013 роки [Електронний ресурс]. – Доступний з : www.ukrstat.gov.ua. Дані за січень-червень 2014 р. наведено без урахування тимчасово окупованих територій.

Частка Російської Федерації в загальному обсязі експорту з України до країн Митного союзу в 2013 р. становила 78,6%, частки Білорусі та Казахстану – 10,3 та 11,1% відповідно. В першому півріччі 2014 р. частка Російської Федерації в експорті з України до МС збільшилась і становила 81,1%, частка Білорусі та Казахстану – відповідно 11,4 та 7,5%.

У товарній структурі експорту до МС найбільшу частку у 2013 р. становили ядерні реактори, котли та машини (група 84 УКТ ЗЕД) – 13,3%, чорні метали (група 72) – 13%, залізничні локомотиви – 11,2%, вироби з чорних металів (група 73) – 8,3%, електричні машини (група 85) – 6,5%, продукти неорганічної хімії – 5% (рис. 2).

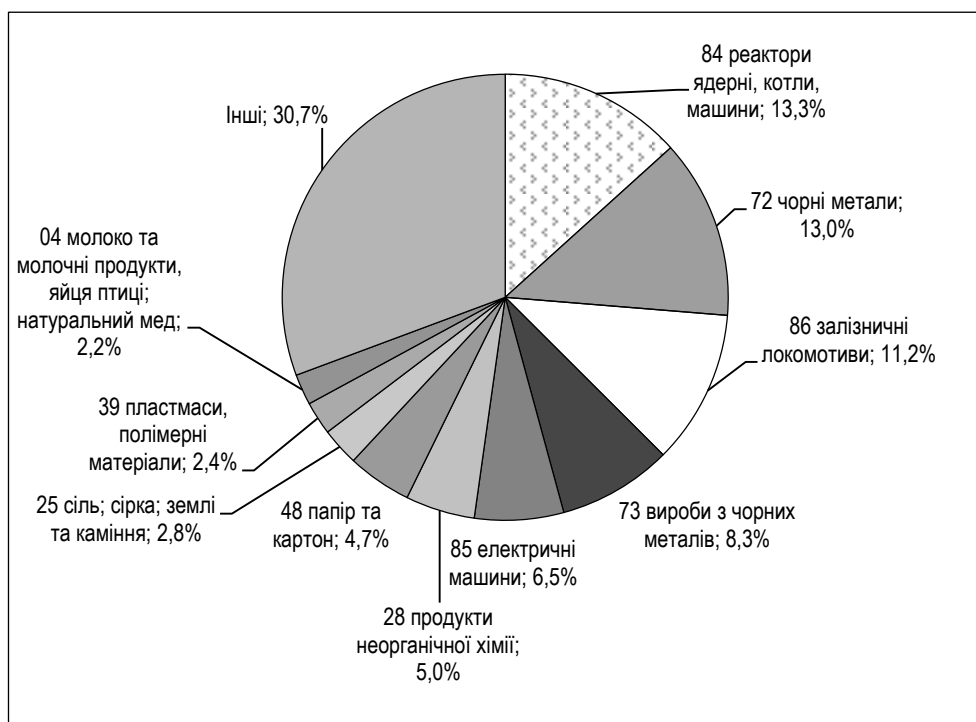

Рис. 2. Структура товарного експорту України в країни МС у 2013 р.

Джерело: побудовано за даними Держстату України: Товарна структура зовнішньої торгівлі України (щомісячна інформація) за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Доступний з : www.ukrstat.gov.ua.

Товарна структура експорту з України до РФ, Казахстану і Білорусі є подібною, так, у 2013 р. чотири з п'яти найбільших за обсягом експорту товарних груп для цих країн були однаковими, а саме: "чорні метали", "вироби з чорних металів", "ядерні реактори, котли та машини", "залізничні локомотиви". Для РФ та Казахстану в п'ятірку найбільших за обсягом експорту груп входить також товарна група "електричні машини", для Білорусі – товарна група "папір і картон".

Імпорт товарів з країн Митного союзу в Україну в 2013 р. зменшився на 19,1% порівняно з 2012 р. і становив 27,53 млрд дол. США. Імпорт із Казахстану в 2013 р. скоротився на 54,3% порівняно з 2012 р., імпорт із Білорусі – на 29,9%, імпорт із Російської Федерації – на 15,3%. Протягом січня-травня 2014 р. скорочення імпорту з Російської Федерації і Казахстану продовжилось, обсяги імпорту зменшились на 15,4 та 55,0% відповідно порівняно з січнем-травнем 2013 р., обсяги імпорту з Білорусі в Україну в січні-травні 2014 р. збільшились на 10,6% порівняно з аналогічним періодом 2013 р. Частка Російської Федерації в обсязі імпорту товарів з країн Митного союзу в 2014 р. становила 84,4%, частки Білорусі та Казахстану – 13,1 і 2,5% відповідно.

Ринок: прогноз і кон'юнктура

Оцінка втрат експортного виторгу в разі зміни тарифних режимів торгівлі Російської Федерації / Митного союзу з Україною в рамках ЗВТ СНД

У табл. 2 представлено розрахунок втрат експортного виторгу в торгівлі з Російською Федерацією / Митним союзом у разі односторонньої зміни останньою тарифних режимів у рамках ЗВТ СНД. Розрахунок обмежено товарами / товарними групами, визначеними у додатку до проекту постанови уряду РФ "Про введення ввізних митних зборів щодо товарів, країною походження яких є Україна" [4].

Згідно з отриманими оцінками уряд Російської Федерації має наміри підвищити ввізне мито для товарів походженням з України, вартість експорту яких до Російської Федерації у 2013 р. становила 3,711 млрд дол. США. Враховуючи, що вартість вітчизняного експорту товарів до Російської Федерації у 2013 р. становила 15,08 млрд дол. США, підвищення ставок очікує чверть (24,6%) вітчизняного експорту.

Загальні втрати вітчизняних експортерів від одностороннього підвищення мита урядом Російської Федерації щорічно становитимуть **743,5** млн дол. США, або 5% від вартості товарного експорту України в Російську Федерацію і 4% від вартості вітчизняного товарного експорту до країн МС.

У разі підвищення всіма країнами МС ставок імпортного тарифу до рівня ставок РНС Росії в СОТ для товарів походженням з України відповідно до переліку, наведеного у додатку до проекту Постанови Уряду РФ "Про введення ввізних митних зборів щодо товарів, країною походження яких є Україна" [4], загальні втрати вітчизняних експортерів щорічно становитимуть **948,3** млн дол. США, або 4,9% від вартості товарного експорту України до країн МС (табл. 2).

Сільськогосподарська торгівля

Хоча вартість експорту сільськогосподарських товарів становить всього 13% у вартості експорту товарів до країн МС, найбільші торговельні конфлікти з Російською Федерацією точаться саме навколо сільськогосподарських товарів. Останніми роками відбувається поступове зменшення їхнього експорту до країн МС унаслідок застосування проти них нетарифних заходів – обмежень та заборон на ввезення окремих товарів від окремих виробників або введення спеціального мита на імпорт. Якщо у 2011 р. експорт вітчизняних сільськогосподарських товарів (коди 1-24 УКТ ЗЕД) становив 2781,6 млн дол. США, то у 2013 р. – 2712,7 млн дол. США, тобто за три роки експорт зменшився на 2,5%. Натомість імпорт сільськогосподарських товарів з країн МС у 2013 р. зріс на 17%. У структурі вартості експорту товарів, які увійшли до переліку товарів для зміни ставок ввізного мита Російської Федерації, вартість експорту сільськогосподарських товарів становить 47%. Крім того, враховуючи, що вітчизняний сільськогосподарський експорт в Російську Федерацію у 2013 р. становив 1,94 млрд дол. США, товарні групи, на які буде підвищено мито, охоплюють 90% сільськогосподарського експорту в Російську Федерацію.

Найбільше вплине на вітчизняних експортерів підвищення мит на експорт до Російської Федерації сільськогосподарських товарів. По-перше, через чималий перелік товарів / товарних груп для сільськогосподарського експорту. По-друге, через те, що ставки митного тарифу режиму найбільшого сприяння, який використовує РФ для третіх країн, вищі, ніж для промислових товарів (особливо ставки поза тарифними квотами). Експортери сільськогосподарських товарів втратять 490,8 млн дол. США експортного виторгу, що становить 25% від вартості агропродовольчого експорту 2013 р. Найбільше втратять експортери пива, яким при ставці ввізного мита 0,6 євро за літр взагалі не буде вигідно експортувати пиво на територію РФ. Втратять ринки Російської Федерації також виробники свинини і м'яса птиці – вони, зрозуміло, не зможуть розраховувати на участь у тарифних імпортних квотах РФ на ці товари, а тариф поза квотою встановлений на рівні відповідно 65 та 80%.

Таблиця 2

Оцінка втрат експортного виторгу в торгівлі з РФ/МС у разі зміни ними тарифних режимів торгівлі з Україною в межах ЗВТ СНД

Код ТН ЗЕД МС*	Найменування позиції	Ставка митного тарифу РФС, % митної вартості/серо	Обсяги експорту України в РФ у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного виторгу від односторонньої зміни РФ мита, тис. дол. США	Обсяги експорту в МС у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного виторгу від зміни мита країнами МС, тис. дол. США
103	Свині живі	5	0	0	0,00	0,00
201	М'ясо ВРХ, свіже або охолоджене	15	45972,60	6895,89	46100,12	6915,02
202	М'ясо ВРХ, заморожене	15	22656,70	3398,51	31404,00	4710,60
203	Свинина свіжа, охолоджене або заморожене	65	19487,73	12667,02	19590,13	12733,58
2061		20	0,71	0,14	0,71	0,14
20621		20	0,50	0,10	0,50	0,10
20622	Харчові субпродукти великої рогатої худоби, свиней, овець, кіз, коней, ослів, мулів або лошаків, свіжі, охолоджені або заморожені	15	0,64	0,10	0,64	0,10
2063		20	0,00	0,00	0,00	0,00
20641		15	0,00	0,00	0,00	0,00
207	М'ясо та харчові субпродукти домашньої птиці	80	71606,42	57285,14	111496,62	89197,30
209	Свинячий жир	15	1,10	0,17	1,10	0,17
402	Молоко та вершки, згущені або з додаванням цукру	20	24813,30	4962,66	27711,60	5542,32
404	Молочна сироватка	15	18847,17	2827,08	25416,47	3812,47
405	Вершкове масло	18,3	16369,24	2995,57	17899,24	3275,56
4061		18,3	4,32	0,79	4,32	0,79
4063	Сири і кисломолочний сир	15	12,98	1,95	19,08	2,86
4069		15	314139,80	47120,96	349765,85	52464,88
7	Овочі	15	49643,75	7446,56	57481,42	8622,21
80232	Горхи грецькі	5	3065,02	153,25	0,00	254,43
808	Яблука, груші та айва свіжі	10	3401,32	340,13	3579,52	357,95
809	Абрикоси, вишня і черешня, персики, сливи та терен свіжі	5	3957,07	197,85	3957,07	197,85
81340	Інші плоди сушені	10	580,37	58,04	604,57	60,46
1001	Пшениця та меслін	5	344,26	17,21	1501,06	75,05
1003	Рчміль	5	79,68	3,98	1354,08	67,70
1004	Овес	5	0,00	0,00	0,00	0,00
1005	Кукурудза	5	17726,76	886,34	48093,66	2404,68
1101	Борошно пшеничне або пшенично-житне	10	5719,67	571,97	6026,47	602,65
1102	Борошно із зерна інших злаків, крім пшеничного і пшенично-житного	10	2611,25	261,12	2611,85	261,18
1103	Крупа, борошно грубого помелу та гранули із зерна злаків	10	6699,36	669,94	9749,16	974,92

* Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності Мітного союзу – класифікатор товарів, що застосовується митними органами МС і учасниками зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) для здійснення митних операцій.

1104	Зерно злаків, оброблене	10	928,33	92,83	9635,93	963,59
1108	Крохмаль, інулін	20	7066,70	1413,34	9028,59	1805,72
120600	Насіння соняшника	5	7764,20	388,21	8340,29	417,01
151211	Олія соняшникова сира	15	19093,49	2864,02	19230,59	2884,59
151219	інші фракції соняшникової олії	15	2208,25	331,24	60658,25	9098,74
151521	Олія кукурудзяна сира	5	1485,87	74,29	1487,07	74,35
151529	інша олія кукурудзяна	5	1343,92	67,20	44443,91	2222,20
151590	інші жири і масла	5	1253,82	62,69	1393,52	69,68
151710	Маргарин	20	16727,45	3345,49	17997,75	3599,55
151790	інші харчові суміші та готові продукти із тваринних або рослинних жирів	20	11628,76	2325,75	12069,36	2413,87
151800	Тваринні або рослинні жири і масла та їх фракції	15	1635,02	245,25	1744,32	261,65
160100	Ковбаси та аналогічні продукти з м'яса, м'ясних субпродуктів	20	4497,98	899,60	4497,98	899,60
160249	інші вироби, із свинини	25	3527,51	881,88	3527,51	881,88
160413	Сардини, сардинела, кільки або шпроти	15	18349,67	2752,45	19821,57	2973,23
1701999	Цукор білий інший 340 дол. за т	340 дол. США за 1000 кг	3419,42	0,00	15731,82	0,00
170230	Глюкоза та сироп глюкози	5	8397,26	419,86	12868,96	643,45
170490	інші кондитерські вироби з цукру, що не містять какао	20	56527,98	11305,60	80759,58	16151,92
1806	Шоколад та вироби з нього	20	306598,20	61319,64	359442,08	71888,42
190190	інші: екстракт солодовий, харчові продукти з борошна, крупи, крохмалю	15	16441,67	2466,25	18085,57	2712,83
1902	Макаронні вироби	15	14423,96	2163,60	19966,76	2995,01
190420	Готові харчові продукти, отримані з необсмажених зернових пластівців	15	1751,32	262,70	2663,32	399,50
1905	Хліб, борошняні кондитерські вироби	15	119231,60	17884,74	196166,60	29423,49
200110	Опrika та корнішони, приготовані або консервовані	15	9641,16	1446,17	10457,06	1568,56
200190	інші овочі, фрукти, горіхи приготовані або консервовані	15	17305,28	2595,79	18245,78	2736,87
200210	Томати приготовані або консервовані	15	1444,01	216,60	1566,71	233,51
200290	Томати інші, приготовані або консервовані	15	27553,60	4133,04	29056,60	4358,49
200520	Картопля не морожена, приготована або консервована	15	20247,24	3037,09	32586,94	4888,04
200551	Квасоля лущена, приготована або консервована	15	1704,09	255,61	2112,09	316,81
200599	інші консервовані овочі	15	13788,98	2068,35	14586,28	2187,94
200799	Джеми, желе, мармелад, пюре або пасти	15	1095,47	164,32	1684,17	252,63
200811	Арахіс приготований або консервований іншим способом	15	2703,17	405,48	3058,87	458,83
200819	інші горіхи та насіння, приготовані або консервовані іншим способом	15	3721,71	558,26	7931,01	1189,65
200880	Суніця (полунія), приготовані або консервовані іншим способом	15	1536,09	230,41	3401,29	510,19
2009	Соки фруктові (включаючи виноградне сусто) і соки овочеві	15	72688,46	10903,27	79860,66	11979,10
210111	Екстракти, есенції та концентрати кави	10	1272,14	127,21	6645,64	664,56
210112	Готові продукти на основі екстрактів, есенцій або концентратів або на основі кави	15	4828,80	724,32	7136,00	1070,40
210130	Обсмажений цикорій та інші обсмажені заміники кави	15	6582,05	987,31	6824,45	1023,67

Продовження табл. 2

Код ТН ЗЕД МС*	Найменування позиції	Ставка митного тарифу РНС, % митної вартості/лібра	Обсяги експорту України в РФ у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного вигоріу від односторонньої зміни РФ мита, тис. дол. США	Обсяги експорту в МС у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного вигоріу від зміни мита країнами МС, тис. дол. США
210210	Дріжджі активні	15	5741,40	861,21	5898,70	884,80
210320	Кетчуп томатний та інші томатні соуси	15	8711,01	1306,65	13228,81	1984,32
210390	Інші продукти для приготування соусів та готові соуси	15	4787,20	718,08	8836,20	1325,43
210410	Супи та бульйони готові	15	4022,57	603,38	4063,16	609,92
210500	Морозиво	15	2184,88	327,73	2198,88	329,83
210690	Інші харчові продукти, в іншому місті не поіменовані або не включені	15	64043,35	9606,50	96947,15	14542,07
220300	Пиво солодове	0,6 євро за 1 л	49888,53	128480,00	67649,73	162029,25
2204	Вина виноградні натуральні, включаючи кріплени	20	68424,45	13684,89	69372,65	13874,53
2208	Спирт етиловий не денатурований, спиртові настоянки, лікери	2 Є за л	91801,98	46632,24	98420,28	55612,94
240220	Сигарети	30	1485,32	445,59	6019,01	1805,70
240391	Інший "омогенізований" або "відновлений" тютюн	10	0,00	0,00	0,00	0,00
250810	Бентоніт і глина вогнетривка	5	1000,90	50,00	2 539,00	127
250830		5	47737,60	2386,90	57 417,50	2 870,90
282839	Броміди і хлориди	5	0,00	0,00	0	0
282751		5	7917,00	395,80	7 945,70	397,3
2915	Кислоти ациклічні та їх похідні	5	17660,40	883,00	20 489,10	1 024,50
310250	Нітрат натрію та інші добрива	10	1374,00	137,40	2 330,40	233
310290		10	4243,80	424,40	4 243,80	424,4
3206	Барвники інші	5	65230,20	3261,50	71 113,40	3 555,70
320810	Синтетичні фарби і лаки	5	862,60	43,10	1 092,50	54,6
320890		0,5	2294,90	114,70	6 773,70	338,7
321410	Замазки, цементи смоляні, шпаклівки	5	606,30	30,30	869,3	43,5
321490		0,5	3383,70	169,20	3 614,20	180,7
330510	Шампуні та засоби для волосся	15	2284,60	342,70	6 073,20	911
330590		15	6290,80	943,60	17 371,50	2 605,70
330720	Дезодоранти та аналогічні засоби	15	12710,80	1906,60	14 358,50	2 153,80
330790		5,15	5709,20	856,40	12 033,40	1 805,00
3401	Мило, ПАВ, папір, повсть, покриті милом	15	29842,20	4476,30	46 393,50	6 959,00
382440	Добавки для цементів	5	6090,10	304,50	6 167,30	308,4
382490		0,5; 10	9091,40	454,60	12 814,30	640,7
3917	Труби, трубки і шланги та їх фітінги із пластмас	0; 10	17735,90	1773,60	22 558,40	2 255,80
391910	Плити, листи з полімерів в рулонах або не в рулонах	10	5447,40	544,70	6 467,90	646,8
391990		10	2075,70	207,60	2 303,30	230,3

3920	Плити, листи, плівка, фольга з полімерів	10	129594,60	12959,50	137 432,90	13 743,30
3923	Вироби для транспортування, проби з пластмас	10; 15; 20	61155,90	9938,30	76 001,20	12 386,90
392410	Предмети домашнього побуту із пластмас	20	3502,40	700,50	4 341,90	868,4
392490		20	6960,20	1392,00	9 639,90	1 928,00
392520	Двері, вікна, будівельні деталі з пластмас	20	2087,10	417,40	2 296,90	459,4
392590		20	27848,60	5569,70	35 606,00	7 121,20
4011	Шни (покришки), нові	0; 5; 15; 20	35885,20	4478,60	57 649,90	7 428,80
401693	Прокладки, шайби та інші вироби з гуми	0; 5; 10	3062,30	306,20	4 780,50	478
401699		0; 5; 11	4606,40	452,30	6 571,90	647,4
560313	Неткані матеріали з хім. ниток	5	3763,70	188,20	4 551,00	227,5
560314		5	6832,80	341,60	7 378,90	368,9
590410	Лінолеум та підлогові покриття	15	0,00	0,00	0	0
590490		15	3900,60	585,10	10 530,90	1 579,60
610442	Комбінезони, сукні та брюки жіночі	10	989,00	98,90	1 019,30	101,9
610462		10	5352,50	535,30	5 397,80	539,8
610910	Майки трикотажні	10	17841,30	1784,10	17 921,30	1 792,10
610990		10	1291,10	129,10	1 381,50	138,2
611020	Светри, пуловери, кардигани трикотажні	10	12278,60	1227,90	12 391,50	1 239,10
611030		10	903,70	90,40	979,1	97,9
6115	Колоти, шкарпетки та інші ганчішно-шкарпеткові вироби	15	16500,00	2475,00	18 873,20	2 831,00
6301	Ковдри та пледи дорожні	20	7899,90	1580,00	7 922,70	1 584,50
630532	Гнучі контейнери, мішки та пакети	15	3717,10	557,60	3 856,40	578,5
630533		15	1216,70	182,50	3 612,90	541,9
6403	Взуття на підшві з гуми, шкіри з верхом зі шкіри	10	22361,70	2236,20	29 488,20	2 948,80
680421	Камені точильні з алмазів і кераміки	15	8159,80	1224,00	8 227,80	1 234,20
680422		15	2001,60	300,20	2 183,60	327,5
680610	Шлаковата та вироби з теплоізоляційних матеріалів	0; 15	6582,40	987,40	21 490,10	3 223,50
680690		15	6059,00	908,80	6 677,60	1 001,60
6810	Вироби з цементу та бетону	15	18863,70	2829,60	25 304,30	3 795,60
6902	Цегла, плити керамічні	20	11362,80	2272,60	14 241,80	2 848,40
691010	Раковини, ванни, унітази з фарфору	15	18469,60	2770,40	28 199,50	4 229,90
691090		15	5114,30	767,10	8 518,40	1 277,80
7003	Скло лите і прокатне	15	3015,50	452,30	3 077,90	461,7
7019	Скловолочно та вироби з нього	5; 10; 15	11409,40	1355,40	11 725,00	1 402,20
7307	Фінинги для труб і трубок	0; 5; 15	11898,30	1570,20	16 157,30	2 138,10
7315	Ланцюги та їх частини з чорних металів	15	6912,70	1036,90	8 071,60	1 210,70
7318	Гвинти, болти, гайки та інші кріпильні елементи	0; 5; 15	28801,10	4291,70	34 395,80	5 083,30
7320	Пружини та листи для них з чорних металів	15	4117,20	617,60	7 302,90	1 095,40

Закінчення табл. 2

Код ТН ЗЕД МС*	Найменування позиції	Ставка митного тарифу РНС, % митної вартості/євро	Обсяги експорту України в РФ у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного виторгу від односторонньої зміни РФ мита, тис. дол. США	Обсяги експорту в МС у 2013 р., тис. дол. США	Обсяги втрат експортного виторгу від зміни мита країнами МС, тис. дол. США
7323	Вироби кухонні, столові з чорних металів	15	29331,40	4399,70	39 531,60	5 929,70
7325	Інші вироби, литі з чорних металів	15	55783,00	8367,40	56 475,50	8 471,30
7326	Інші вироби з чорних металів	15	48413,90	7262,10	63 780,00	9 567,00
830910	Корончаті ковпачки та інша улаковка	10	7885,20	1182,80	7 925,50	1 188,80
830990		10	44747,80	4474,80	53 447,30	5 344,70
831110	Електроди та дріт з недорогоцінних металів	20	11248,40	2249,70	12 657,00	2 531,40
831120		20	1315,90	263,20	1 390,50	278,1
8418	Холодильники	0; 15; 20	64140,70	12353,00	88 067,50	16 988,30
8462	Машини для обробки металів	0; 10	14427,60	1438,60	15 559,50	1 539,60
8482	Підшипники кулькові або роликові	0; 10	34638,30	3463,70	48 324,80	4 832,30
8504	Трансформатори електричні	0; 5; 10; 15; 20	281083,20	28775,00	318 330,40	32 823,30
8528	Апаратура приймальна для телевізійного зв'язку	0; 10; 15; 20	171783,60	32680,20	172 412,60	32 801,10
852910	Анени та їх частини	10	5157,70	515,80	5 482,70	548,3
852990		0; 10	9530,50	953,00	18 454,80	1 845,50
8531	Електрообладнання звукове або світлове	0; 5; 10	6205,50	328,20	6 671,00	358,2
8536	Комутатори та апаратура для захисту електр. ланцюгів	0; 5; 10; 15; 20	42002,90	4730,30	49 631,70	5 755,00
853922	Інші лампи розжарювання	20	5062,90	1012,60	5 372,30	1 074,50
853929		0; 15	1057,40	158,60	1 086,90	163
854449	Інші провідники електричні	0; 10; 15; 20	50258,40	7538,80	53 190,10	7 979,90
854460		0; 10; 15; 21	14006,90	1697,20	18 432,60	2 187,30
8546	Ізолятори електричні	10	14826,70	1482,70	16 876,70	1 687,70
8703	Легкові автомобілі	0; 20; 30; 35	35893,60	10548,90	44 207,00	13 291,70
8708	Частини та приладдя моторних транспортних засобів	0; 5; 10	55115,40	2751,50	88 513,90	4 420,40
8716	Причепи та напівпричепи	5; 10; 15	11586,00	1500,60	13 678,30	1 756,80
8901	Судна пасажирські та вантажні	5	40641,60	2032,10	40 641,60	2 032,10
902519	Інші термометри	0; 5	550,90	27,20	907,6	45
902580		5	1519,30	76,00	1 730,70	86,5
9403	Меблі та їхні частини	15	98551,30	14782,70	177 940,60	26 691,10
9404	Основні матраці	20	4752,90	950,60	8 752,30	1 750,50
9405	Лампи та освітлювальне обладнання	5; 20	32327,80	5006,60	35 072,30	5 506,40
950691	Інвентар для заняття фізкультурою	5	2396,90	119,80	2 677,90	133,9
950699		5	3882,70	194,10	4 243,90	212,2
Разом			3711281,61	743483,60	473338,09	948302,71

Джерело: розраховано за інформацією бази даних митної статистики України, інформації Держстату України про зовнішню торгівлю товарами, законодавства Митного союзу.

Ринок: прогноз і кон'юнктура

Російська Федерація є найбільшим торговельним партнером України у торгівлі сільськогосподарськими товарами з країнами МС. На неї припадає 71,6% вітчизняного сільськогосподарського експорту і 89,1% імпорту. Тому сильною є її мотивація для тиску на партнерів по МС щодо зміни режимів торгівлі у ЗВТ СНД після створення ЗВТ між Україною та ЄС. Білорусь має позитивне сальдо у торгівлі молочною продукцією з Україною (38,6 млн дол. США), отже, не зацікавлена у підвищенні ввізного мита на молочні товари з України, зважаючи на можливість зустрічних обмежувальних заходів. Обсяги експорту сільськогосподарських товарів з Казахстану в Україну незначні (у 2013 р. становили всього 9,7 млн дол. США), тож Казахстан не має економічних мотивів для того, щоб чинити Російській Федерації спротив у її намірах скасувати режим вільної торгівлі в торгівлі сільськогосподарськими товарами з Україною.

Якщо ставки ввізного мита на зазначені у додатку до відповідної постанови уряду РФ [4] товари введуть всі країни Митного союзу, то вітчизняні експортери втратять 631,7 млн дол. США надходжень від експорту сільськогосподарських товарів, що становить 28% від вартості експорту сільськогосподарських товарів у 2013 р.

Торгівля чорними металами і виробами з них

Продукти чорної металургії (групи 72 і 73 УКТ ЗЕД) мають значну частку у вітчизняному експорті товарів до країн МС, тому детальніше розглянемо можливі втрати від зміни тарифних режимів у рамках ЗВТ СНД для експорту чорних металів і виробів з них. Загальновідомо, що через територіальну близькість досить місткі ринки країн Митного союзу представляють значний інтерес для вітчизняних виробників металопродукції. Так, лише у 2013 р. до країн МС було експортовано 17,3% чорних металів та виробів із них на суму майже 4,1 млрд дол. США.

Наміри уряду Російської Федерації щодо обмеження торгівлі металургійною продукцією з Україною після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС можуть обернутися для України:

- а) повним обмеженням експорту металургійної продукції в країни МС;
- б) запровадженням мит на вітчизняну металопродукцію як Російською Федерацією окремо, так й всіма учасниками МС.

І перший, і другий варіанти матимуть негативні наслідки і для України, і для країн МС. Це пояснюється тим, що будь-які торговельні обмеження негативно впливають на діяльність виробників та споживачів, а переорієнтація на інші ринки є досить складною та тривалою в часі.

За умов повного обмеження вітчизняного експорту під потенційною загрозою перебуває майже 4,9 млн т експортованої української металопродукції на суму майже 4,1 млрд дол. США щорічно (за даними 2013 р.). Понад 75,5% цього обсягу становить готовий прокат. Особливо чутливими до можливого обмеження експорту можуть бути такі металургійні комбінати, як "АрселорМіталл Кривий Ріг", ПАТ "Єнакіївський металургійний завод", ПАТ "Євраз – ДМЗ ім. Петровського", ПАТ "Дніпровський металургійний комбінат ім. Ф.Е. Дзержинського" та інші металургійні комбінати, які близько 10–15% своєї продукції експортують до країн Митного союзу.

Крім політичних мотивів, торговельні обмеження викликаються економічними причинами. Зокрема, необхідно враховувати той факт, що Російська Федерація є одним із найбільших виробників і експортерів чорного металу. За обсягами виробництва сталі Російська Федерація у 2012 р. посіла п'яте місце після таких країн, як Китай, Японія, США та Індія. У 2012 р. підприємствами чорної металургії РФ вироблено понад 70 млн т металопродукції. Експорт становив майже 26,7 млн т, водночас імпорт металопродукції несуттєвий – близько 6,9 млн т [5]. При цьому частка української металопродукції в загальному обсязі імпорту у 2012 р. становить 71,0%

(4,9 млн т). Це свідчення того, що ринок металопродукції країн МС, а де-факто Російської Федерації, є для України надзвичайно важливим. Однак реалізація державної політики імпортозаміщення у Російській Федерації може суттєво скоротити обсяги експорту української металопродукції до цієї країни. Це пов'язано насамперед з тим, що лише у 2013 р. група компаній "Северсталь" відкрила поблизу м. Саратов торговий міні-завод потужністю 1 млн т, Новолипецький металургійний комбінат у липні цього ж року ввів у експлуатацію в Калузькій області підприємство потужністю 0,9 млн т. Зазначимо, що це лише частина реалізованих планів. Так, у 2014 р. група компаній "Євраз" планує запустити міні-мілл³, здатний виробляти 315 тис. т арматури та 450 тис. т дрібносортового прокату.

За умов запровадження мит на вітчизняну металопродукцію країнами МС потенційні втрати вітчизняних металовиробників (за розрахунками на базі обсягів торгівлі 2013 р.) становитимуть: за групою 72 "чорні метали" 137,2 млн дол. США, або 5,5% від загальної вартості експорту продукції цієї групи. За групою 73 "вироби з чорних металів" – майже 236,4 млн дол. США, або 14,9% від загальної вартості експорту продукції цієї групи. Вітчизняні експортери чорних металів і виробів з них втратять 373,6 млн дол. США, або 9,2% свого експортного виторгу.

Висновки

Уряд Російської Федерації має наміри підвищити ввізне мито для товарів походженням з України, вартість експорту яких до Російської Федерації у 2013 р. становила 3,711 млрд дол. США. Від підвищення ставок потерпає (24,6%) вітчизняного експорту.

Найбільшого впливу зазнають сільськогосподарські товари (група 1-24 УКТ ЗЕД). По-перше, перелік сільськогосподарських товарів / товарних груп у цій постанові найбільш широкий. По-друге, ставки митного тарифу режиму найбільшого сприяння, який використовує Російська Федерація для третіх країн, вищі, ніж для промислових товарів (особливо ставки поза тарифними квотами). Таким чином, враховуючи, що вітчизняний агропродовольчий експорт в Російську Федерацію у 2013 р. становив 1,94 млрд дол. США (13% від загального експорту товарів), товарні групи, на які буде підвищено мито, охоплюють 90% агропродовольчого експорту в Російську Федерацію.

Загальні втрати вітчизняних експортерів від одностороннього підвищення мита урядом Російської Федерації щорічно становитимуть 743,5 млн дол. США, або 5% від вартості товарного експорту України в Російську Федерацію і 4% від вартості вітчизняного товарного експорту до країн МС.

Найзначніші втрати очікують експортерів сільськогосподарських товарів, які втратять 490,8 млн дол. США експортного виторгу, що становить 25% від вартості агропродовольчого експорту 2013 р.

Найбільше втратять експортери пива, яким при ставці ввізного мита 0,6 євро за літр взагалі буде не вигідно експортувати пиво на територію РФ. Втратять ринки РФ також виробники свинини і м'яса птиці, які, зрозуміло, не зможуть розраховувати на участь у тарифних імпорتنних квотах РФ на ці товари, а тариф поза квотою встановлений на рівні відповідно 65 та 80%.

Якщо ставки ввізного мита на зазначені у додатку до відповідної постанови уряду РФ товари введуть всі країни Митного союзу, то вітчизняні експортери втратять 631,7 млн дол. США надходжень від експорту сільськогосподарських товарів, що становить 28% від вартості експорту сільськогосподарських товарів у 2013 р.

Збільшення ставок митного тарифу не означає припинення застосування Російською Федерацією нетарифних заходів у торгівлі з країнами, що підписали угоди про асоціацію/ЗВТ з ЄС. З огляду на те, що ставки ввізного мита при ввезенні това-

³Електрометалургійний міні-завод.

Ринок: прогноз і кон'юнктура

рів в Україну значно нижчі, ніж ставки ввізного мита МС, Україні вигідніше також використовувати нетарифні методи обмежень імпорту товарів з країн МС.

Одним із можливих засобів введення обмежень проти імпортованих товарів з Росії може бути запровадження захисних заходів згідно з Угодою про захисні заходи СОТ та відповідного Закону України "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну". Враховуючи, що ці заходи застосовуються незалежно від країни походження товару, для того щоб не дискримінувати інтереси інших країн, можна використовувати інструменти квотування, передбачивши відповідний порядок розподілу квот, який би виключав надання квот російським товарам. Також можна використовувати антидемпінгові та компенсаційні заходи проти російських товарів з обґрунтуванням підстав для їхнього введення. Для товарів агропродовольчої групи можуть використовуватися нетарифні заходи обмеження торгівлі (фітосанітарні, санітарні, технічні регламенти).

Список використаних джерел

1. Договір про зону вільної торгівлі від 18.10.2011 [Електронний ресурс]. – Доступний з : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_n25.
2. *Осташко Т.О.* Оцінка ризиків і втрат у торгівлі України від запровадження СЕП / Митним союзом нетарифних бар'єрів / [Осташко Т.О., Ліп В.Е., Кобута І.В. та ін.] // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 2. – С. 21–35.
3. Перечень товаров и ставок, в отношении которых Республикой Беларусь и Республикой Казахстан применяются ставки ввозных таможенных пошлин, отличные от ставок Единого таможенного тарифа Таможенного союза (в ред. Решения Совета Евразийской экономической комиссии от 23.11.2012 № 92). Утвержден Решением Совета Евразийской экономической комиссии от 16 июля 2012 г. № 55 [Електронний ресурс]. – Доступний з : [http://www.tsouz.ru/db/etr/Documents/P_55_new\(R_92\).pdf](http://www.tsouz.ru/db/etr/Documents/P_55_new(R_92).pdf).
4. Постановление Правительства Российской Федерации "О введении ввозных таможенных пошлин в отношении товаров, страной происхождения которых является Украина". Проект ID 00/04-17072/07-14/12-13-3 от 30.07.2014 [Електронний ресурс] / Единый портал для размещения информации о разработке федеральными органами исполнительной власти проектов нормативных правовых актов и результатов их общественного обсуждения. – Доступний з : <http://regulation.gov.ru/>.
5. Crude steel production 2013. World Steel Association [Електронний ресурс]. – Доступний з : <http://www.worldsteel.org/statistics/crude-steel-production.html>.

Надійшла до редакції 14.08.2014 р.

Осташко Т.А., чл.-кор. НААН

и. о. заведующего отделом секторальных прогнозов и конъюнктуры рынков

Венгер В.В., канд. экон. наук, старший научный сотрудник

Александренко Ю.А., младший научный сотрудник

Ленивова А.В., младший научный сотрудник

Институт экономики и прогнозирования НАН Украины

ОЦЕНКА ПОТЕРЬ ВО ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛЕ УКРАИНЫ ОТ ВОЗМОЖНОГО ИЗМЕНЕНИЯ ТАРИФНЫХ РЕЖИМОВ ТОРГОВЛИ В ЗСТ СНГ

Рассмотрены потенциальные последствия одностороннего повышения ставок ввозной пошлины для отдельных товаров происхождения из Украины, в торговле в рамках ЗСТ СНГ после создания ЗСТ между ЕС и Украиной, в том числе оценены потери экспортной выручки отечественных экспортеров в рамках различных сценариев изменения тарифных режимов, и определены товары, экспорт которых в Российскую Федерацию/ТС будет приостановлен после повышения этими странами ввозной пошлины до уровня ставок тарифа режима наибольшего благоприятствования Российской Федерации в ВТО. Сделаны выводы о нецелесообразности повышения Украиной ввозной пошлины до уровня ставок ее тарифа РНБ в ВТО в торговле со странами ТС в рамках ЗСТ СНГ.

Ключевые слова: *внешнеторговая политика, торговые соглашения, зоны свободной торговли, тарифные режимы торговли.*

*T. Ostashko, Corresponding Member, Ukrainian Academy of Agrarian Sciences, Acting Head,
Department of Sectoral Forecasts and Market Activity
V. Venger, Ph.D. in Economics, Senior Researcher
Y. Oleksandrenko, Junior Researcher
H. Lienivova, Junior Researcher
Institute for Economics and Forecasting, NAS of Ukraine*

**ESTIMATION OF POTENTIAL LOSSES IN UKRAINE'S FOREIGN TRADE
FROM THE PRESUMABLE CHANGES IN FTA-CIS TARIFF REGIMES**

The article discusses the issue of unilateral increase of import tariff rates for particular goods originating in Ukraine in FTA-CIS trade after the creation of FTA between EU and Ukraine. Losses in export revenue of domestic producers are estimated for various scenarios of tariff rate changes. The authors define the list of goods whose export to the Russian Federation/Custom Union would stop after the latter have increased import duties to the level of MFN regime of Russian Federation in WTO.

Various measures that Ukraine could potentially take in response to possible changes in FTA-CIS tariff regime were discussed, and conclusions were made about the inadvisability of increasing Ukraine's import duties in trade with the Custom Union, in the framework of FTA-CIS, to the level of this country's MFN regime in WTO.

In order to restrict trade in particular goods with CU states, the authors suggest implementing various WTO contingency measures (safeguards, anti-dumping, countervailing).

Key words: *foreign trade policy, trade agreements, free trade areas, tariff trade regimes.*